

ZAKON O STRANIM I INVAZIVNIM STRANIM VRSTAMA*

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se sprječavanje unošenja i širenja, kao i upravljanje stranim i invazivnim stranim vrstama biljaka životinja i gljiva, kako bi se spriječio, ublažio i sveo na najmanju moguću mjeru štetan uticaj, njihovog namjernog i nenamjernog unošenja i širenja, na biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi.

Primjena zakona

Član 2

Ovaj zakon ne primjenjuje se na:

- vrste biljaka, životinja i gljiva koje mijenjaju svoje prirodno područje rasprostranjenosti bez ljudske intervencije, zbog promjena u ekološkim uslovima i uslovima izazvanim klimatskim promjenama;
- genetski modificovane organizme u skladu sa posebnim propisom koji uređuje genetski modificovane organizme;
- patogene organizme koji izazivaju bolesti životinja kroz pojavu infekcija i zaraza kod životinja, uzrokovanih jednim ili više patogenim organizmom koji su prenosivi na životinje ili ljude;
- štetne organizme bilja ili biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom u skladu sa posebnim propisom koji uređuje liste štetnih organizama i posebnim propisima koji uređuju hitne fitne fitosanitarne mjere;
- strane vrste riba i drugih vodenih organizama koje se koriste u akvakulturi, a nalaze se na listi stranih i lokalno neprisutnih vrsta riba i drugih vodenih organizama, u skladu sa posebnim propisom;
- mikroorganizme koji se proizvode ili uvoze radi upotrebe u sredstvima za zaštitu bilja koja su odobrena u skladu sa posebnim propisom koji uređuje sredstva za zaštitu bilja i
- mikroorganizme koji se proizvode ili uvoze za primjenu u biocidnim proizvodima koji su već odobreni shodno posebnim zakonima.

Značenje pojedinih izraza Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **držanje u zatvorenom sistemu** je držanje organizama u zatvorenim objektima iz kojih ne mogu pobjeći ili se raširiti;
- 2) „**ex-situ očuvanje**” je očuvanje komponenti biodiverziteta izvan njihovih prirodnih staništa;
- 3) **invazivna strana vrsta** je strana vrsta za koju je utvrđeno da njeno unošenje ili širenje ugrožava ili štetno utiče na biodiverzitet i povezane usluge ekosistema;
- 4) **invazivna strana vrsta koja izaziva zabrinutost u Evropskoj Uniji** je invazivna strana vrsta za koju se smatra da ima takav štetan uticaj da je potrebno usklađeno djelovanje na nivou Evropske Unije;
- 5) **invazivna strana vrsta koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori** je invazivna strana vrsta za koju se, na osnovu naučnih dokaza, smatra da ima štetan uticaj od njenog puštanja i širenja na teritoriji Crne Gore ili dijelu teritorije;
- 6) **iskorjenjivanje invazivne strane vrste** je potpuno i trajno uklanjanje populacije invazivne strane vrste smrtonosnim ili nesmrtonosnim sredstvima;
- 7) **istraživanje** je teorijski ili eksperimentalan rad koji se sprovodi u zatvorenom sistemu kako bi se dobili novi naučni rezultati ili razvili novi proizvodi, uključujući početne faze identifikacije, karakterizacije i izolacije genetskih karakteristika invazivnih stranih vrsta, osim onih karakteristika koja te vrste čine invazivnom vrstom u mjeri koja omogućava da se te karakteristike prenesu na neinvazivne vrste;
- 8) **kontrola populacije invazivne strane vrste** je svaka mjera koja se primjenjuje na populaciju invazivne strane vrste, koju je nemoguće iskorijeniti, kako bi se njena brojnost, invazivna sposobnost i štetni uticaj na biodiverzitet, povezane usluge ekosistema, zdravlje ljudi ili životnu sredinu sveo na najmanji mogući nivo, istovremeno vodeći računa da se na najmanju moguću mjeru svede i uticaj tih mjera na ne ciljane vrste i njihova staništa;
- 9) **komercijalne zalihe invazivnih stranih vrsta** su vrste koje se koriste u istraživačkim ustanovama ili ustanovama za ex-situ očuvanje kao i za potrebe medicinskih aktivnosti;
- 10) **putevi unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta** su mehanizmi unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta;
- 11) **prevoz je** transport jedinki stranih i invazivnih stranih vrsta unutar teritorije Crne Gore;
- 12) **rano otkrivanje invazivne strane vrste** je potvrda prisutnosti jedinke ili jedinke invazivne strane vrste u životnoj sredini prije nego što data vrsta postane široko rasprostranjena;
- 13) **strana vrsta (alohtona vrsta)** je svaka živa jedinka vrste, podvrste ili niže taksonomske grupe životinja, biljaka, gljiva ili mikroorganizama koja je unesena izvan svog prirodnog područja rasprostranjenosti i koja uključuje sve dijelove, gamete, sjeme, jajašca ili propagule tih vrsta, kao i sve hibride, sorte ili pasmine koji su sposobni preživjeti i dalje se razmnožavati;
- 14) **sprječavanje širenja populacije invazivne strane vrste** je svaka mjera koja se preduzima u cilju smanjenja na najmanju moguću mjeru rizika od rasprostranjenja i širenja populacije invazivne strane vrste izvan područja invazije;
- 15) **stavljanje na tržište** je prva isporuka strane ili invazivne strane vrste na tržište;

- 16) **tranzit** je transport jedinki stranih i invazivnih stranih vrsta preko teritorije Crne Gore, koje se dopremaju poznatom primaocu van teritorije Crne Gore;
- 17) **taksonomska pripadnost** je biološka klasifikacija organizama;
- 18) **upravljanje** je preduzimanje mjera koje imaju cilj iskorjenjivanje, suzbijanje populacije ili sprječavanje širenja populacije invazivne strane vrste, istovremeno svodeći na najmanju moguću mjeru uticaj na vrste i njihova staništa koje nisu ciljna grupa;
- 19) **unošenje vrste** je unos/uvoz na teritoriju Crne Gore strane ili invazivne strane vrste biljaka, životinja i gljiva, odnosno premještanje vrste izvan njenog područja prirodne rasprostranjenosti, kao posljedica ljudske aktivnosti;
- 20) **široko rasprostranjena invazivna strana vrsta** je invazivna strana vrsta čija je populacija prošla fazu prirodnog prilagođavanja i koja je samoodrživa, pri čemu se rasprostranila i naselila veliki dio potencijalnog područja rasprostranjenosti, u kojem može preživjeti i razmnožavati.

Postupanje sa stranim vrstama

Član 4

Zabranjeno je unošenje, uzgoj i stavljanje na tržište stranih vrsta biljaka, životinja i gljiva i njihovih uzgojnih primjeraka (u daljem tekstu: strane vrste) u prirodu i/ili ekosisteme u kojima prirodno nijesu nastanjene.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, unošenje, uzgoj i stavljanje na tržište Crne Gore stranih vrsta u prirodu i/ili ekosisteme u kojima prirodno nijesu nastanjene može se vršiti shodno dozvolama iz čl. 9, 10 i 11 ovog zakona, ako ne predstavljaju opasnost za biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi, uzimajući u obzir i mogući štetni uticaj na životnu sredinu kao značajan pogoršavajući faktor.

Za unošenje, stavljanje strane vrste na tržište Crne Gore i/ili uzgoj u zatvorenom sistemu, koja se nalazi na listi dozvoljenih stranih vrsta, nije potrebno pribavljanje dozvole iz čl. 9, 10 i 11 ovog zakona.

Vlasnik strane vrste dužan je obezbijediti strogo kontrolisane uslove kojima će se spriječiti bijeg i/ili svako neovlašćeno unošenje strane vrste u prirodu i odgovoran je za štetu koju prouzrokuje ako do toga dođe, kao i za troškove njenog uklanjanja iz prirode i troškove obnove utvrđene štete.

Lista dozvoljenih stranih vrsta iz stava 3 ovog člana, način sprovođenja revizije i ažuriranja liste, utvrđuje organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo) uz prethodnu saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede, šumarstva, lovstva, ribarstva, zdravstvene zaštite bilja, veterinarstva, sjemena i sadnog materijala.

Invazivne strane vrste

Član 5

Strana vrsta za koju je utvrđeno da njeno unošenje ili širenje ugrožava ili štetno utiče na biodiverzitet i povezane usluge ekosistema smatra se invazivnom stranom vrstom.

Invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji ne smiju se namjerno:

- unositi na područje Crne Gore, uključujući tranzit pod carinskim nadzorom;
- držati, uključujući i držanje u zatvorenom sistemu;
- uzgajati i/ili razmnožavati, uključujući i uzgoj u zatvorenom sistemu;
- stavljati na tržište Crne Gore;
- prevoziti u/iz Crne Gore osim ako je riječ o prevozu vrste u objekte za iskorjenjivanje;
- upotrebljavati ili razmjenjivati;
- puštati u prirodu.

Izuzetno od stava 2 alineja 2 ovog člana, vlasnicima životinja koje se ne drže u komercijalne svrhe, a spadaju u invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, dozvoljeno je držati pod sljedećim uslovima:

- da su životinje bile kućni ljubimci prije njihovog uvrštavanja na listu invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji;
- da se životinje drže u zatvorenom sistemu, gdje su preduzete sve potrebne mjere kako bi se spriječilo njihovo razmnožavanje ili bijeg.

Vlasnicima komercijalnih zaliha primjeraka invazivnih stranih vrsta, nabavljenih prije njihovog uvrštavanja na listu vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, dopušta se da u periodu od dvije godine nakon uvrštavanja vrste na listu, drže i prevoze žive primjerke ili reproduktivne djelove tih vrsta u svrhu njihove prodaje ili predaje, u svrhu istraživanja, ex-situ očuvanja ili proizvodnje medicinskih proizvoda shodno članu 6 ovog zakona, pod sledećim uslovima:

- da se primjerci drže i prevoze u zatvorenom sistemu;
- da se preduzimaju sve odgovarajuće mjere kako bi se onemogućilo njihovo razmnožavanje ili bijeg; ili
- da se primjerci unište ili usmrte na human način kako bi se riješili zaliha.

Lista invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji iz stava 2 ovog člana, način sprovođenja revizije i ažuriranja lista, utvrđuje Ministarstvo uz predhodnu saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede, šumarstva, lovstva, ribarstva, zdravstvene zaštite bilja, veterinarstva, sjemena i sadnog materijala.

Korišćenje invazivnih stranih vrsta u svrhu istraživanja, ex situ očuvanja i proizvodnje medicinskih proizvoda Član 6

Izuzetno od člana 5 stav 2 alineja 1, 2 3, 5 i 6 ovog zakona, invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, mogu se koristiti u svrhu istraživanja, ex-situ očuvanja ili proizvodnje medicinskih proizvoda uz dozvolu organa uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: organ uprave).

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu zahtjeva pravnog lica koje je upisano u Centralni registar privrednih subjekata (u daljem tekstu: CRPS) odnosno drugi odgovarajući registar za obavljanje naučno istraživačkih poslova, ex situ očuvanja i proizvodnje medicinskih proizvoda.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana sadrži:

- podatke o podnosiocu zahtjeva (naziv, sjedište, matični broj);
- naučni/narodni naziv invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji;
- opis djelatnosti koju obavlja podnosilac zahtjeva;
- opis razvojnog stadijuma ili oblika invazivne strane vrste;

- razloge zbog kojih se traži dozvola sa podacima o planiranim aktivnostima, uključujući očekivane rezultate, opis prirode posla i laboratorijskih postupaka koji će se obavljati u zatvorenom sistemu;
- period u kojem se namjerava koristiti invazivna strana vrsta;
- broj ili količinu jedinki invazivne strane vrste, kao i dokaz o porijeklu vrste.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosilac zahtjeva podnosi sledeće dokaze u pogledu korišćenja invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji i to:

- a) kvalifikacije i nivoi obrazovanja zaposlenih lica koja će koristiti invazivnu stranu vrstu;
- b) namjeni prostorija odnosno laboratorija ili proizvodnih sektora u objektima;
- c) kapacitet objekta sa zatvorenom sistemu u odnosu na određeni broj invazivnih stranih vrsta i jedinki;
- d) način na koji su jedinke fizički izolovane i nedostupne neovlašćenim osobama;
- e) uslovi držanja i postupanja u zatvorenom sistemu sa invazivnom stranom vrstom koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji;
- f) uslovi transporta do i od objekta sa zatvorenom sistemu invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji;
- g) način upravljanja rizikom od bijega ili širenja ili neovlašćenog uklanjanja invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji;
- h) način čišćenja, dezinfekcije, održavanja, rukovanja otpadom (podatke o otpadu koji će se proizvesti, tehnike predviđene za inaktivaciju i uklanjanje otpada na kraju istraživanja i određite konačnog zbrinjavanja).
- i) plan djelovanja u nepredviđenim okolnostima koji se sprovodi u slučaju mogućeg bijega ili širenja invazivne strane vrste, uključujući i plan iskorjenjivanja;
- j) plan mjera i ograničenja potrebnih za sprječavanje rizika od bijega ili širenja invazivne strane vrste.

Obrazac zahtjeva iz stava 2 ovog člana objavljuje se na web stranici organa uprave.

Ukoliko se radi o korišćenju morskih invazivnih stranih vrsta, organ uprave zahtjev dostavlja Institutu za biologiju mora (u daljem tekstu: Institut), radi pribavljanja mišljenja.

Bliže uslove iz st. 3 i 4 ovog člana, obrazac zahtjeva iz stava 2 ovog člana i obrazac dozvole za korišćenje invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, propisuje Ministarstvo).

Izdavanje dozvole za korišćenje invazivnih stranih vrsta u svrhu istraživanja, ex situ očuvanja i proizvodnje medicinskih proizvoda

Član 7

Zahtjev i dokumentacija iz člana 6 st. 3 i 4 ovog zakona organ uprave dostavlja Savjetu za procjenu invazivnosti vrste (u daljem tekstu: Savjet) iz člana 14 ovog zakona, radi davanja mišljenja.

O podnesenom zahtjevu iz člana 6 stava 3 ovog zakona organ uprave obavještava zainteresovane organe i organizacije i zainteresovanu javnost objavljivanjem zahtjeva na internet stranici organa uprave.

Zainteresovani organi i organizacije i zainteresovana javnost mogu u roku od 10 dana od dana objavljivanja zahtjeva dostaviti mišljenje organu uprave o podnijetom zahtjevu.

Savjet iz stava 1 ovog člana dužan je da u roku od 20 dana od dana prijema zahtjeva, dostavi organu uprave mišljenje, uzimajući u obzir primjedbe i sugestije zainteresovanih organa i organizacija i zainteresovane javnosti.

Organ uprave izdaje dozvolu za korišćenje invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji na osnovu mišljenja Savjeta.

Dozvola se izdaje najduže na period od pet godina i sadrži uslove i rok za korišćenje invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, kao i rok za izvještavanje organa uprave o korišćenju invazivne strane vrste.

Nosilac dozvole iz stava 4 ovog člana dužan je da organu uprave podnese izvještaj o korišćenju invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji.

Organ uprave dužan je da u roku od pet dana od dana izdavanja dozvole obavijesti javnost i istu objavi na svojoj internet stranici i portalu E-uprave.

Organ uprave vodi evidenciju o izdatim dozvolama iz stava 5 ovog člana koja sadrži podatke o naučnom nazivu strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji za koju je izdata dozvola, broj ili količinu primjeraka, svrhu zbog koje je izdata dozvola i carinski broj.

Evidencija iz stava 8 ovog člana javno je dostupna na web stranici organa uprave.

Javni interes za korišćenje invazivnih stranih vrsta

Član 8

Izuzetno od člana 6 stav 1 ovog zakona, za korišćenje invazivnih stranih vrsta u slučajevima preovladavajućeg javnog interesa, uključujući interese socijalne ili ekonomske prirode, pravno lice može podnijeti zahtjev organu uprave radi izdavanja odobrenja za korišćenje invazivnih stranih vrsta.

Pravno lice koje podnosi zahtjev iz stava 1 ovog člana, pored uslova iz člana 6 stav 3 i 4 ovog zakona, mora dostaviti i razloge za utvrđivanje preovladavajućeg javnog interesa i dokaz da nema drugih pogodnih mogućnosti kojima je moguće ostvariti svrhu aktivnosti iz stava 1 ovog člana.

Obrazac zahtjeva iz stava 1 ovog člana se objavljuje na web stranici organa uprave.

Ukoliko se radi o korišćenju morskih invazivnih vrsta, organ uprave zahtjev dostavlja Institutu za biologiju mora (u daljem tekstu: Institut), radi pribavljanja mišljenja.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana organ uprave dostavlja Savjetu iz člana 14 ovog zakona, radi davanja mišljenja.

O podnesenom zahtjevu iz stava 1 ovog člana organ uprave obavještava zainteresovane organe i organizacije i zainteresovanu javnost objavljivanjem zahtjeva na internet stranici organa uprave.

Zainteresovani organi i organizacije i zainteresovana javnost može u roku od 10 dana od dana objavljivanja zahtjeva iz stava 1 ovog člana dostaviti mišljenje organu uprave o podnijetom zahtjevu.

Savjet iz stava 5 ovog člana dužan je da u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva, dostavi organu uprave mišljenje sa predlogom odluke o postojanju/nepostojanju preovladavajućeg javnog interesa, uključujući interese socijalne ili ekonomske prirode, uzimajući u obzir primjedbe i sugestije zainteresovanih organa i organizacija i zainteresovane javnosti.

Ako organ uprave utvrdi, uzimajući u obzir mišljenje Savjeta iz stava 8 ovoga člana, da nijesu ispunjeni uslovi iz člana 6 st. 3 i 4 ovog zakona i/ili da ima drugih pogodnih mogućnosti kojima je moguće ostvariti svrhu aktivnosti, dostavlja Ministarstvu mišljenje sa predlogom odluke o odbijanju preovladavajućeg javnog interesa, uključujući interese socijalne ili ekonomske prirode.

Ako organ uprave utvrdi, uzimajući u obzir mišljenje Savjeta iz stava 8 ovoga člana, da su ispunjeni uslovi iz člana člana 6 st. 3 i 4 ovog zakona i/ili da nema drugih pogodnih mogućnosti kojima je moguće ostvariti svrhu aktivnosti iz stava 1 ovog člana, dostavlja Ministarstvu mišljenje sa predlogom odluke o utvrđivanju preovladavajućeg javnog interesa uključujući interese socijalne ili ekonomske prirode.

U slučaju iz stava 10 ovog člana Ministarstvo je dužno pribaviti mišljenje Evropske komisije koje je obavezujuće.

Preovladavajući javni interes, uključujući interes socijalne ili privredne prirode, utvrđuje Vlada.

Nakon utvrđivanja preovladavajućeg javnog interesa, uključujući interes socijalne ili privredne prirode, organ uprave izdaje dozvolu za korišćenje invazivne strane vrste sa utvrđenim preovladavajućim javnim interesom.

Nosilac dozvole iz stava 13 ovog člana dužan je da organu uprave podnese izvještaj o korišćenju invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji.

Organ uprave dužan je da u roku od pet dana od dana izdavanja dozvole obavijesti javnost i istu objavi na svojoj internet stranici i portalu E-uprave.

Organ uprave vodi evidenciju o izdatim dozvolama iz stava 13 ovog člana koja sadrži podatke o naučnom nazivu strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji za koju je izdato dozvola, broj ili količinu primjeraka, svrhu zbog koje je izdata dozvola i carinski broj.

Evidencija iz stava 17 ovog člana javno je dostupna na web stranici orana uprave.

Dozvola za stavljanje strane vrste na tržište

Član 9

Stavljanje na tržište strane vrste koja nije navedena na listi dozvoljenih stranih vrsta ili listi vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, može se vršiti uz dozvolu organa uprave.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu zahtjeva pravnog lica ili preduzetnika koje je upisano u CRPS za obavljanje djelatnosti u skladu sa svrhom stavljanja strane vrste na tržište.

Zahtjev za izdavanje dozvole iz stava 2 ovog člana sadrži:

- podatke o podnosiocu zahtjeva (naziv, sjedište, matični broj, odnosno ime i adresu);
- naučni/narodni naziv strane vrste, opis razvojnog stadijuma ili oblika, broj ili količinu jedinki, porijeklo jedinki, a za životinjske vrste i pol i starost jedinki;
- opis svrhe stavljanja strane vrste na tržište.

Zahtjev iz stava 2 ovoga člana podnosi se za najviše 50 stranih vrsta.

Obrazac zahtjeva iz stava 2 ovog člana se objavljuje web stranici organa uprave.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana organ uprave dostavlja Savjetu iz člana 14 ovog zakona.

Savjet iz stava 6 ovog člana dužan je da u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva, dostavi organu uprave Izvještaj o postojanju ekološkog rizika, sa predlogom o potrebi izrade procjene rizika invazivnosti strane vrste.

Uzimajući u obzir predlog Savjeta, organ uprave izdaje dozvolu iz stava 1 ovog člana ako utvrdi da ne postoji ekološki rizik od invazivnosti strane vrste.

Dozvola se izdaje najduže na period od pet godina i sadrži uslove za stavljanje na tržište i rok za izvještavanje organa uprave o sprovedenoj aktivnosti.

Ako organ uprave utvrdi, uzimajući u obzir predlog Savjeta da nije moguće isključiti ekološki rizik od invazivnosti strane vrste, donosi rješenje o odbijanju izdavanja dozvole, uz napomenu da je moguće pokrenuti procjenu rizika invazivnosti strane vrste (u daljem tekstu: procjenu rizika) u skladu sa članom 13 ovog zakona.

Dozvola za unošenje strane vrste u prirodu **Član 10**

Unošenje strane vrste u prirodu koja nije navedena na listi dozvoljenih stranih vrsta ili listi vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, može se vršiti uz dozvolu organa uprave.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu zahtjeva pravnog lica, preduzetnika ili fizičkog lica koji sadrži:

- podatke o podnosiocu zahtjeva (naziv, sjedište, matični broj, odnosno ime i adresu);
- opis djelatnosti koju obavlja podnositelj zahtjeva, odnosno potvrdu o upisu u CRPS;
- naučni/narodni naziv strane vrste, broj ili količinu jedinki, porijeklo jedinki, opis razvojnog stadijuma ili oblika, a za životinjske vrste i pol i starost jedinki
- opis svrhe i načina unošenja u prirodu, uključujući vremenski raspored tokom godine, predviđenu veličinu područja s tačnom lokacijom uvođenja
- opis razloga planiranog uvođenja u prirodu i objašnjenje zašto se ti ciljevi ne mogu ostvariti korištenjem autohtonih vrsta.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se za najviše deset stranih vrsta.

Obrazac zahtjeva iz stava 2 ovog člana se objavljuje web stranici organa uprave.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana organ uprave dostavlja Savjetu.

Savjet u roku od 20 dana od dana prijema zahtjeva, dostavlja organu uprave Izvještaj o postojanju ekološkog rizika, sa predlogom o potrebi izrade procjene rizika invazivnosti strane vrste.

Uzimajući u obzir predlog Savjeta, organ uprave izdaje dozvolu iz stava 1 ovog člana ako utvrdi da ne postoji ekološki rizik od invazivnosti strane vrste.

Dozvola se izdaje najduže na period od pet godina i sadrži uslove za stavljanje na tržište i rok za izvještavanje organa uprave o sprovedenoj aktivnosti.

Ako organ uprave utvrdi, uzimajući u obzir predlog Savjeta da nije moguće isključiti ekološki rizik od invazivnosti strane vrste, donosi rješenje o odbijanju izdavanja dozvole, uz napomenu da je moguće pokrenuti procjenu rizika u skladu sa članom 13 ovog zakona.

Pri odlučivanju o uvođenju u prirodu strane vrste ptica organ uprave pribavlja mišljenje Evropske komisije, koje je dužan uzeti u obzir prilikom izdavanja dozvole.

Dozvola za uzgoj strane vrste u zatvorenom sistemu

Član 11

Uzgoj u zatvorenom sistemu strane vrste koja nije navedena na listi dozvoljenih stranih vrsta ili listi vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, može se vršiti uz dozvolu organa uprave.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu zahtjeva pravnog lica, preduzetnika ili fizičkog lica koji sadrži:

- podatke o podnosiocu zahtjeva (naziv, sjedište, matični broj, odnosno ime i adresu);
- opis djelatnosti koju obavlja podnosilac zahtjeva, odnosno potvrdu o upisu u CRPS;
- naučni/narodni naziv strane vrste, planirani broj ili količinu jedinki, opis razvojnog stadijuma ili oblika, a za životinjske vrste i pol i starost jedinki;
- lokaciju i opis uzgajališta;
- datum planiranog početka uzgoja.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosilac zahtjeva podnosi dokaz o ispunjavanju uslova za uzgoj strane vrste u zatvorenom sistemu i to:

- a) kapacitet sistema uzgoja u zatvorenom sistemu u odnosu na planirani broj jedinki stranih vrsta;
- b) mjere kojima se onemogućava širenje tih vrsta u prirodu i uklanjanje od strane neovlašćene osobe iz sistema uzgoja u zatvorenom sistemu;
- c) uslovi držanja i postupanja u sistemu uzgoja u zatvorenom sistemu sa jedinkama strane vrste, uključujući i protokole čišćenja, dezinfekcije, održavanja, rukovanja otpadnim materijalom nastalim tokom uzgoja u zatvorenom sistemu, tehnike njegove inaktivacije i uklanjanja i odredište konačnog zbrinjavanja;
- d) uslovi transporta do i od sistema uzgoja u zatvorenom sistemu jedinki strane vrste;
- e) način upravljanja rizikom od bijega ili širenja ili neovlašćenog uklanjanja jedinki strane vrste i
- f) opis stalnog sistema nadzora.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se za najviše 20 stranih vrsta.

Obrazac zahtjeva iz stava 2 ovog člana se objavljuje web stranici organa uprave.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana organ uprave dostavlja Savjetu.

Savjet iz stava 5 ovog člana u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva, dostavlja organu uprave Izvještaj o postojanju ekološkog rizika, sa predlogom o potrebi izrade procjene rizika invazivnosti strane vrste.

Uzimajući u obzir predlog Savjeta, organ uprave izdaje dozvolu iz stava 1 ovog člana ako utvrdi da ne postoji ekološki rizik od invazivnosti strane vrste.

Dozvola se izdaje najduže na period od pet godina i sadrži uslove za stavljanje na tržište i rok za izvještavanje organa uprave o sprovedenoj aktivnosti.

Ako organ uprave utvrdi, uzimajući u obzir predlog Savjeta da nije moguće isključiti ekološki rizik od strane vrste, donosi rješenje o odbijanju izdavanja dozvole, uz napomenu da je moguće pokrenuti procjenu rizika invazivnosti strane vrste u skladu sa članom 13 ovog zakona.

Izdavanje prethodne saglasnosti

Član 12

Izuzetno od člana 10 i 11 ovog Zakona, ako je izdavanje dozvole za unošenje strane vrste i dozvole za uzgoj strane vrste u zatvorenom sistemu za korišćenje u poljoprivredi, šumarstvu, lovstvu, zdravstvenoj zaštiti bilja propisano posebnim propisom, to odobrenje izdaje organ državne uprave nadležan za poslove poljoprivrede, šumarstva, lovstva, zdravstvene zaštite bilja, veterinarstva, sjemena i sadnog materijala, uz predhodnu saglasnost organa uprave.

Za izdavanje prethodne saglasnosti iz stava 1 ovog člana primjenjuju se odredbe člana 10 st. 5 do 10 i člana 11 st. 5 do 10 ovog zakona.

Procjena rizika invazivnosti strane vrste

Član 13

Podnosilac zahtjeva kojem je odbijen zahtjev za izdavanje dozvola iz člana 9 stav 1, člana 10 stav 1 i člana 11 stav 1 ovog zakona može od organa uprave zatražiti pokretanje postupka izrade procjene rizika invazivnosti strane vrste, i to za svaku vrstu pojedinačno.

Postupak iz stava 1 ovog člana se pokreće podnošenjem zahtjeva koji sadrži:

- podatke o podnosiocu zahtjeva (naziv, sjedište, matični broj, odnosno ime i adresu);
- lokalitet na kome se planira unošenje strane vrste;
- svrha planiranog unošenja i važnost unošenja sa aspekta zaštite prirode;
- naučni/narodni naziv strane vrste koja se unosi u prirodu;
- vremenski period realizacije radnji.

Procjenu rizika iz stava 1 ovog člana izrađuje Komisija za procjenu rizika, koju obrazuje organ uprave.

Komisija za procjenu rizika obrazuje se iz reda zaposlenih u organu uprave i drugih stručnih lica koja imaju najmanje završen VII-1 nivo nacionalnog okvira kvalifikacija i najmanje pet godina radnog iskustva u struci iz oblasti zaštite prirode.

Komisija za procjenu rizika, sačinjava Izvještaj o procjeni rizika na prirodu i dostavlja ga organu uprave.

Izvještaj iz stava 5 ovog člana sadrži:

- opis strane vrste i njenu taksonomsku pripadnost, njenu istoriju, prirodno i potencijalno područje rasprostranjenosti;
- opis načina i dinamike razmnožavanja i širenja, uključujući i postojanje uslova životne sredine potrebnih za njihovo razmnožavanje i širenje;
- opis mogućih puteva unosa i širenja vrsta, kako namjernog tako i nenamjernog, uključujući prema potrebi proizvode sa kojima je strana vrsta obično povezana;
- detaljnu procjenu rizika od unošenja, naseljavanja i širenja u relevantnim biogeografskim regijama u postojećim uslovima i mogućim predvidivim uslovima klimatskih promjena;
- opis rasprostranjenosti vrste, uključujući informaciju da li je strana vrsta već prisutna u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji ili u susjednim zemljama, uključujući vjerovatnoću njene buduće rasprostranjenosti;
- opis štetnih uticaja na biodiverzitet i povezane usluge ekosistema, uticaja na autohtone vrste, zaštićena područja, ugrožena staništa, kao i na zdravlje ljudi, sigurnost, uključujući procjenu mogućeg budućeg uticaja uzimajući u obzir dostupne naučne podatke;

- procjenu mogućih troškova štete;
- opis upotrebe strane vrste, uključujući društvene i privredne koristi koje proizlaze iz njihove upotrebe.

Procjena rizika invazivnosti strane vrste izrađuje se najkasnije u roku od dvije godine od dana prijema zahtjeva iz stava 2 ovog člana, koju Komisija dostavlja organu uprave sa predlogom zaključaka.

Organ uprave, dužan je da organizuje javnu raspravu o sprovedenoj procjeni rizika i obavijesti zainteresovane organe i organizacije i zainteresovanu javnost I Savjet, o načinu, roku i mjestu javnog uvida, načinu dostavljanja primjedbi i mišljenja, kao i o vremenu i mjestu održavanja javne rasprave na internet stranici organa uprave i/ili putem štampanih medija.

Organ uprave na bazi procjene rizika i uzimajući u obzir mišljenje javnosti i Savjeta izdaje dozvolu ili odbija zahtjev za izdavanje dozvole ako utvrdi da postoji ekološki rizik od invazivnosti strane vrste.

Dozvola se izdaje na period od pet godina.

Troškove izrade procjene rizika snosi pravno ili fizičko lice koje je podnijelo zahtjev za pokretanje postupka izrade procjene rizika invazivnosti strane vrste.

Po isteku roka važenja dozvole iz stava 10 ovog člana ili prije navedenog roka, ako organu uprave postanu dostupne nove informacije koje mogu znatno uticati na rizike po biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi, uzimajući u obzir i mogući štetni uticaj na životnu sredinu, sprovodi se revizija procjene rizika na način propisan za njenu izradu.

Kriterijume za utvrđivanje ekološkog rizika invazivnosti strane vrste, način izrade, sadržaj, načela i metodologiju koju treba primijeniti u procjeni rizika invazivnosti strane vrste, propisuje Ministarstvo.

Savjet za procjenu invazivnosti strane vrste

Član 14

U cilju davanja stručnih mišljenja za postupanje sa stranim i invazivnim stranim vrstama u skladu sa ovim zakonom, Ministarstvo obrazuje Savjet za procjenu invazivnosti strane vrste (u daljem tekstu: Savjet), kao stručno i savjetodavno tijelo.

Savjet se obrazuje na period od pet godina i čine ga stručna lica za pojedine taksonomske grupe stranih i invazivnih stranih vrsta, koja imaju završen najmanje VII-1 nivo nacionalnog okvira kvalifikacija i najmanje pet godina radnog iskustva u struci.

Troškove rada Savjeta iz čl. 7, 8, 9, 10, 11 i 13 ovog zakona snosi podnosilac zahtjeva.

Aktom o osnivanju Savjeta utvrđuje se bliži sastav, broj članova, troškovi i način rada i donošenja odluka i druga pitanja od značaja za rad Savjeta.

Hitne mjere

Član 15

Ako organ uprave na osnovu dostupnih naučnih dokaza, utvrdi pojavu strane vrste koja do tada nije zabilježena na području ili dijelu područja Crne Gore, ili pojavu invazivne strane vrste koja se ne nalazi na listi invazivnih stranih vrsta koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji ili da postoji realan rizik od unošenja te invazivne strane vrste, a za koju nije moguće isključiti postojanje ekološkog rizika i rizika na zdravlje ljudi, dužan je da u roku od 5 dana od dana saznanja obavijesti Savjet radi utvrđivanja hitnih mjera postupanja u cilju brzog iskorjenjivanja, kontrole daljnjeg širenja, sprječavanja unošenja na područje Crne Gore odnosno ekosisteme u kojima ona prirodno nije nastanjena.

Hitne mjere iz stava 1 ovog člana Savjet dostavlja organu uprave najkasnije u roku od 20 dana.

Uvođenje hitnih mjera postupanja radi sprječavanja unošenja ili širenja invazivne strane vrste utvrđuje Vlada.

Nakon utvrđivanja hitnih mjera od strane Vlade, organ uprave bez odlaganja obavlja procjenu rizika za invazivne strane vrste za koje je utvrđeno da se ne nalaze na listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, u skladu sa članom 13 ovog zakona.

Procjena rizika iz stava 4 ovog člana mora biti sprovedena najkasnije u roku od 24 mjeseca od dana utvrđivanja hitnih mjera, sa ciljem predlaganja invazivnih stranih vrsta za uvrštavanje na liste iz čl. 4 ili 5 ovog zakona.

Troškove izrade procjene rizika iz stava 4 ovog člana snosi organ uprave.

Sistem ranog otkrivanja i brzog odgovora

Član 16

Fizičko ili pravno lice koje zbog prirode svog posla ili drugih razloga uoči pojavu invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, dužno je o tome odmah da obavijesti nadležne inspekcije.

Nadležna inspekcija obavještava organ uprave o pojavi invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji.

Nakon otkrivanja invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji organ uprave određuje mjere za iskorjenjivanje te vrste u ranoj fazi invazije i način primjene mjera, u roku od tri mjeseca od dana obavještenja o ranom otkrivanju.

Pri primjeni mjera iskorjenjivanja iz stava 3 ovog člana, osigurava se korišćenje metoda kojim se na efikasan način potpuno i trajno uklanja populacija invazivne strane vrste, vodeći računa o zdravlju ljudi i životnoj sredini, posebno neciljnih vrsta i njihovih staništa i osiguravajući da su životinje pošteđene boli, nelagode i patnje koja se može izbjeći.

U slučaju iz stava 4 ovog člana organ uprave obavještava Evropsku Komisiju.

Organ uprave putem praćenja stanja invazivnih stranih vrsta iz člana 22 ovog zakona prati efikasnost iskorjenjavanja uključujući uticaj na neciljne vrste.

Organ uprave obavještava Evropsku Komisiju u slučaju iskorenjivanja populacija invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Evropskoj Uniji.

Troškove sprovođenja mjera iskorjenjivanja iz stava 3 ovog člana snosi fizičko ili pravno lice koje je prouzrokovalo širenje invazivne strane vrste, odnosno u slučaju kada nije moguće utvrditi fizičko ili pravno lice ili kada se radi o spontanom širenju populacije invazivne strane vrste, troškovi sprovođenja mjera iskorjenjivanja padaju na teret budžeta.

Troškove sprovođenja mjera iskorjenjivanja na zaštićenom području, kada nije moguće utvrditi fizičko ili pravno lice koje je prouzrokovalo širenje invazivne strane vrste, padaju na teret upravljača zaštićenog područja.

Organ uprave uspostavlja i vodi sistem za dojavu i praćenje stranih i invazivnih stranih vrsta koji je sastavni dio baze podataka iz člana 23 ovog zakona.

Ovlašćeno pravno lice

Član 17

Mjere iskorjenjivanja iz čl. 15 i 16 ovog zakona sprovodi pravno lice koje ispunjava uslove u pogledu kadra i opreme (u daljem tekstu: ovlašćeno lice).

Ispunjenost uslova iz stava 1 ovog člana utvrđuje organ uprave.

Bliže uslove iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo, uz prethodno pribavljeno mišljenje organa državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Instituta za biologiju mora i organa uprave nadležnog za veterinarske poslove.

Izuzeca od obaveze brzog iskorjenjivanja

Član 18

Izuzetno od člana 15 ovog člana, organ uprave, na osnovu naučnih dokaza i mišljenja Savjeta, u roku od dva mjeseca od dana otkrivanja invazivne strane vrste može donijeti predlog odluke o neiskorjenjivanju invazivne strane vrste, ako je ispunjen bar jedan od sledećih uslova:

- pokaže se da iskorjenjivanje nije tehnički izvodljivo jer se raspoložive metode iskorjenjivanja ne mogu primijeniti u životnoj sredini u kojoj se invazivna strana vrsta naselila;
- da je na bazi raspoloživih podataka, analize troškova i koristi, sa sigurnošću utvrđeno da će troškovi biti dugoročno visoki i nesrazmjerni koristima od iskorjenjivanja;
- metode iskorjenjivanja nisu dostupne ili su dostupne, ali imaju značajan štetan uticaj na zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Ako se radi o iskorjenjivanju invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost za Evropsku Uniju, o predlogu odluke iz stava 1 ovog člana Ministarstvo je dužno pribaviti mišljenje Evropske Komisije, koje je obavezujuće.

U slučaju da Evropska Komisija dostavi mišljenje da je potrebno vršiti iskorjenjivanje invazivne strane vrste primjenjuju se mjere iskorjenjivanja određene u skladu sa članom 16 ovog zakona.

U slučaju da je Evropska Komisija dala mišljenje da nije potrebno vršiti iskorjenjivanje invazivne strane vrsta, primjenjuju se mjere upravljanja iz akcionog plana iz člana 19 ovog zakona.

U slučaju iz stava 1 ovog člana nadležni organi dužni su uspostaviti i sprovesti mjere za sprječavanje širenja kako bi se izbjeglo dalje širenje invazivne strane vrste.

Akcioni plan za nenamjerno unošenje i širenje invazivnih stranih vrsta

Član 19

U cilju kontrole puteva nenamjernog unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta organ uprave priprema akcioni plan, uz prethodno mišljenje Savjeta, organa uprave nadležnih za poslove pomorstva i sigurnosti plovidbe, poljoprivrede, biljnog zdravstva, veterinarstva, šumarstva, lovstva i ribarstva.

Akcioni plan iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

- analizu prioritetnih puteva rizika nenamjernog unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta u ili unutar države;
- mjere koje treba sprovoditi u cilju sprječavanja unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta;

- dinamiku i subjekte zadužene za realizaciju pojedinih mjera iz plana;
- vremenske rokove za sprovođenje mjera,
- primjere dobre prakse koji se odnose na kontrolu prioritetnih puteva rizika i sprječavanje nenamjernog unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta u ili unutar države;
- dugoročne ciljeve i
- indikatore praćenja i uspješnost realizacije akcionog plana.

Akcioni plan iz stava 1 ovog člana donosi Ministarstvo na period od šest godina.

Prilikom izrade Akcionog plana iz stava 1 ovog člana, organ uprave saraduje sa nadležnim organima država iz regiona u cilju uskladjivanja akcionih planova, ukoliko se radi o invazivnim stranim vrstama koje se mogu unositi i širiti putevima koji su povezani sa drugim državama iz okruženja.

Plan upravljanja široko rasprostranjenim invazivnim stranim vrstama

Član 20

U cilju adekvatnog upravljanja invazivnim stranim vrstama koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji i za koje je utvrđeno da su široko rasprostranjene na području Crne Gore, Ministarstvo donosi plan upravljanja široko rasprostranjenim invazivnim stranim vrstama.

Plan upravljanja iz stava 1 ovog člana priprema organ uprave, uz prethodno pribavljena mišljenja Savjeta, organa uprave nadležnih za poslove pomorstva, poljoprivrede, biljnog zdravstva, veterinarstva, šumarstva, lovstva i ribarstva.

Plan upravljanja iz stava 1 ovog člana sadrži:

- mjere upravljanja invazivnim stranim vrstama koje su široko rasprostranjene na području Crne Gore, kako bi se njihov uticaj na biodiverzitet, usluge ekosistema, zdravlje ljudi ili životnu sredinu sveo na najmanju moguću mjeru;
- fizičke, hemijske ili biološke postupke, čiji je cilj iskorijeniti invazivnu stranu vrstu, suzbiti njenu populaciju ili spriječiti širenje njene populacije, uključujući postupke koji se primjenjuju na ekosistem kako bi se povećala njegova otpornost od uticaja invazivnih stranih vrsta;
- metode i način primjene mjera, pri čemu treba voditi računa o zdravlju ljudi i životnoj sredini, posebno o neciljnim vrstama i njihovim staništima, a ukoliko se radi o životinjama, obezbijediti da budu pošteđene boli, nelagode ili patnje, pri čemu se ne smije umanjiti efikasnost mjera;
- subjekte zadužene za realizaciju i praćenje mjera upravljanja invazivnim stranim vrstama, uključujući i uticaj mjera na neciljne vrste i staništa;
- vremenske rokove za sprovođenje mjera.

Revizija plana vrši se u roku od 18 mjeseci od dana uvrštavanja nove invazivne strane vrste na listu iz člana 5 ovog zakona.

Komercijalna upotreba već prisutnih invazivnih stranih vrsta može se privremeno dozvoliti kao dio mjera upravljanja koje za cilj imaju na njihovo iskorjenjivanje, suzbijanje ili sprječavanje širenja, ako organ uprave utvrdi da za to postoji opravdani razlog i pod uslovom da su sprovedene sve odgovarajuće kontrole kako bi se izbjeglo daljnje širenje.

Ako postoji opasnost da će se invazivna strana vrsta koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji proširiti na drugu državu, u kojoj je ta vrsta prisutna odmah se o tome obavještava druga država i/ili Evropska Komisija.

U slučaju iz stava 6 ovog člana, države uspostavljaju zajedničke mjere upravljanja.

Obnova oštećenih ekosistema

Član 21

U cilju obnove oštećenog, ugroženog ili uništenog ekosistema od invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost Crnoj Gori i/ili u Evropskoj Uniji preduzimaju se mjere obnove ekosistema.

Mjere obnove ekosistema utvrđuje organ uprave, uz prethodno pribavljeno mišljenje Savjeta, organa uprave nadležnih za poslove pomorstva i sigurnosti plovidbe, poljoprivrede, biljnog zdravstva, veterinarstva, šumarstva, lovstva i ribarstva.

Mjere obnove iz stava 1 ovog člana preduzimaju se u cilju:

- povećanja sposobnosti ekosistema izloženog oštećenjima koja su izazvana od strane invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, da se odupre, prihvati, prilagodi i oporavi od efekata posljedica;
- sprječavanja ponovne invazije stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost Crnoj Gori i/ili u Evropskoj Uniji nakon sprovođenja mjera iskorjenjivanja.

Mjere obnove sprovodi ovlašćeno pravno lice iz člana 17 ovog zakona.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako se na bazi dostupnih podataka sa sigurnošću utvrdi da će troškovi i koristi tih mjera biti visoki i nesrazmjerni sa koristima obnove ekosistema mjere se ne sprovode.

Troškove sprovođenja mjera snosi fizičko ili pravno lice čijim korišćenjem invazivne strane vrste je došlo do oštećenja ekosistema, odnosno u slučaju kada fizičko ili pravno lice nije moguće utvrditi, troškovi uklanjanja padaju na teret budžeta.

Praćenje stanja invazivnih stranih vrsta

Član 22

Praćenje stanja invazivnih stranih vrsta u životnoj sredini koje su zabranjene ili koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji radi sprječavanja njihovog širenja, vrši se na osnovu godišnjeg plana monitoringa invazivnih stranih vrsta (u daljem tekstu: plan monitoringa), koji donosi Vlada do 31. decembra tekuće godine za narednu godinu.

Plan monitoringa iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

- način praćenja i ocjene statusa invazivnih stranih vrsta na teritoriji Crne Gore
- dinamiku realizacije plana
- način sprovođenja plana.

Plan iz stava 1 ovog člana sprovodi organ uprave, na osnovu mišljenja Savjeta.

Za pojedine poslove iz plana monitoringa organ uprave može angažovati pravna i fizička lica koja ispunjavaju uslove u pogledu kadra i opreme za vršenje poslova monitoringa biodiverziteta, u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje zaštita prirode.

Sredstva za sprovođenje plana monitoringa obezbjeđuju se iz Budžeta Crne Gore.

Baza podataka o stranim i invazivnim stranim vrstama

Član 23

Organ uprave uspostavlja i vodi bazu podataka o stranim i invazivnim stranim vrstama u Crnoj Gori.

Baza podataka iz stava 1 ovog člana je sastavni dio Informatičnog sistema zaštite životne sredine.

Baza podataka iz stava 1 ovog člana sadrži podatke o:

- prisutnosti i rasprostranjenosti stranih i invazivnih stranih vrsta u kartografskom (gis) obliku,
- procjeni rizika invazivnosti strane vrste,
- putevima unošenja,
- mjerama upravljanja i iskorjenjivanja vrsta i
- pojavi novih stranih i invazivnih stranih vrsta

Izveštavanje Evropske komisije

Član 24

Organ uprave na osnovu podataka prikupljenih sprovođenjem plana monitoringa i drugih podataka sačinjava svake šeste godine Izveštaj o invazivnim stranim vrstama.

Izveštaj iz stava 1 ovog člana dostavlja se Evropskoj komisiji koji naročito sadrži:

- način sprovođenja plana monitoringa;
- rasprostranjenost invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Evropskoj Uniji, a koje su prisutne na području Crne Gore uključujući informacije o obrascima migracije ili razmnožavanja;
- informacije o vrstama koje se smatraju invazivnim stranim vrstama koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori;
- akcioni plan iz člana 19 ovog zakona;
- ukupne podatke koji za cjelokupnu teritoriju Crne Gore i odnose se na mjere iskorjenjivanja, mjere upravljanja, njihovu efikasnost i njihov uticaj na ne ciljane vrste;
- broj dozvola uključujući svrhu za koje su izdate;
- mjere preduzete za informisanje javnosti o prisutnosti invazivne strane vrste i aktivnosti koje se traže od građana;
- podaci o izvršenim inspekcijskim pregledima i o sprovedenim kontrolama drugih nadležnih organa uprave;
- informacije o troškovima aktivnosti koje su sprovedene, ako su dostupne.

Prekogranična saradnja

Član 25

Ukoliko postoji mogućnost prekograničnog uticaja od invazivnih stranih vrsta, organ uprave saraduje sa nadležnim organima država iz regiona po pitanjima sprječavanja unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta, kao i upravljanju njima, u skladu sa potvrđenim međunarodnim sporazumima.

Prekogranični promet

Član 26

Prekogranični promet invazivnim stranim vrstama dozvoljen je preko onih graničnih prelaza koji su posebnim propisima određeni za prekogranični promet robe.

Promet robe iz stava 1 ovog člana vrši se preko graničnih prelaza na kojima postoji organizovana veterinarska i fitosanitarna kontrola.

Postupanje nadležnih organa pri unošenju

Član 27

Radi sprječavanja namjernog unošenja invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji carinski organ, prilikom službenih kontrola pri unošenju, provjerava da li je ista invazivna strana vrsta ili sadrži invazivne strane vrste, sa liste vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, odnosno pripadaju li kategoriji robe obuhvaćene oznakama kombinovane nomenklature.

Ako carinski organ prilikom vršenja kontrole utvrdi da se radi o stranim ili invazivnim stranim vrstama provjerava da li se unošenje tih vrsta vrši uz potrebnu dokumentaciju i obavještava graničnog veterinarskog inspektora odnosno graničnog fitosanitarnog inspektora.

Ako se na osnovu kontrole iz stava 2 ovog člana utvrdi da vlasnik/uvoznik ne posjeduje propisanu dokumentaciju, granični veterinarski inspektor odnosno granični fitosanitarni inspektor donosi rješenje o vraćanju ili uništenju te vrste, u skladu sa posebnim propisom.

U slučaju iz stava 4 ovog člana carinski organ će privremeno oduzeti invazivne strane vrste, do donošenja odluke.

O privremeno oduzetim vrstama iz stava 4 ovog člana carinski organ izdaje potvrdu.

Privremeno oduzete invazivne strane vrste privremeno se smještaju u skladu odredbama posebnog zakona kojim se uređuje zaštita prirode, do donošenja odluke o daljnjem postupanju.

Troškove provjere, privremenog smještaja, uništenja i/ili vraćanja vrste dužno je podmiriti lice od kojeg je oduzeta s tim što lice koje unosi robu u Crnu Goru ili vlasnik robe odmah, a najkasnije u roku od osam dana od dana dostavljanja odluke o vraćanju ili uništenju, a u protivnom će se ti troškovi naplatiti prisilno.

Taksonomska pripadnost strane vrste

Član 28

Pravno ili fizičko lice koje unosi stranu vrstu u Crnu Goru ili je vlasnik strane vrste obavezno je carinskom organu podnijeti dokaz o taksonomskoj pripadnosti predmetne vrste.

Ako se prilikom sprovođenja službenih kontrola iz člana 27 ovog zakona ukaže potreba određivanja strane vrste koja je predmet kontrole, carinski organ će zatražiti od organa uprave mišljenje o taksonomskoj pripadnosti predmetne vrste.

NADZOR

Upravni nadzor

Član 29

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrše nadležne inspekcije, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor.

Inspekcijski nadzor nad invazivnim stranim vrstama koje se unose u morsku sredinu putem balastnih tankova na brodovima vrše inspektori sigurnosti plovidbe, u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje zaštita mora od zagađivanja sa plovnih objekata.

Prava i dužnosti ekološkog inspektora

Član 30

U vršenju poslova inspekcijskog nadzora ekološki inspektor kontroliše naročito:

- da li se invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, koriste u svrhu istraživanja, ex-situ očuvanja ili proizvodnje medicinskih proizvoda, uz dozvolu organa uprave;
- da li je organu uprave podnešen izvještaj o korišćenju invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, u skladu sa dozvolom za korišćenje invazivne strane vrste;
- da li se invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, u slučaju preovladavajućeg javnog interesa, koriste u skladu sa dozvole organa uprave za korišćenje invazivne strane vrste sa utvrđenim preovladavajućim javnim interesom;
- da li se stavljanje na tržište strane vrste koja nije navedena na listi dozvoljenih stranih vrsta ili listi vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, vrši uz dozvolu organa uprave;
- da li je organu uprave podnešen izvještaj o korišćenju invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, u skladu sa dozvolom za korišćenje invazivne strane vrste sa utvrđenim preovladavajućim javnim interesom;
- da li se uzgoj u zatvorenom sistemu strane vrste koja nije navedena na listi dozvoljenih stranih vrsta ili listi vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, vrši uz dozvolu organa uprave.

Ovlašćenja ekološkog inspektora

Član 31

U vršenju inspekcijskog nadzora ekološki inspektor je obavezan da, kada utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis, preduzme sljedeće upravne mjere i radnje:

- zabrani korišćenje invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, u svrhu istraživanja, ex-situ očuvanja ili proizvodnje medicinskih proizvoda, ako se koriste bez dozvole organa uprave ili protivno uslovima datim u dozvoli;

- naredi podnošenje izvještaja o korišćenju invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, organu uprave u skladu sa dozvolom za korišćenje invazivne strane vrste;
- zabrani korišćenje invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, ako se koriste bez dozvole organa uprave za korišćenje invazivne strane vrste sa utvrđenim preovladavajućim javnim interesom ili protivno uslovima datim u dozvoli;
- naredi podnošenje izvještaja o korišćenju invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji organu uprave, u skladu sa dozvolom za korišćenje invazivne strane vrste sa utvrđenim preovladavajućim javnim interesom;
- zabrani stavljanje na tržište strane vrste koja nije navedena na listi dozvoljenih stranih vrsta ili listi vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, ako se vrši bez dozvole organa uprave ili protivno uslovima datim u dozvoli;
- zabrani uzgoj u zatvorenom sistemu strane vrste koja nije navedena na listi dozvoljenih stranih vrsta ili listi vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, ako se vrši bez dozvole organa uprave ili protivno uslovima datim u dozvoli.

Prava i obaveze carinskog organa

Član 32

U vršenju poslova carinski organ je obavezan da kontroliše da li se uz dozvolu organa uprave vrši:

- unošenje strane vrste i invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji;
- tranzit invazivnih stranih vrsta.

KAZNENE ODREDBE

Prekršajne odredbe

Član 33

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) koristi invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, u svrhu istraživanja, ex-situ očuvanja ili proizvodnje medicinskih proizvoda, bez dozvole organa uprave (član 6 stav 1);
- 2) ne podnese izvještaj o korišćenju invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, organu uprave u skladu sa dozvolom za korišćenje invazivne strane vrste (član 7 stav 7);
- 3) koristi invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, bez dozvole organa uprave za korišćenje invazivne strane vrste sa utvrđenim preovladavajućim javnim interesom (član 8 stav 13);
- 4) ne podnese izvještaj o korišćenju invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji organu uprave, u skladu sa dozvolom za korišćenje invazivne strane vrste sa utvrđenim preovladavajućim javnim interesom (član 8 stav 14);

- 5) stavlja na tržište strane vrste koja nije navedena na listi dozvoljenih stranih vrsta ili listi vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, bez dozvole organa uprave (član 9 stav 1);
- 6) vrši unos strane vrste u prirodu koja nije navedena na listi dozvoljenih stranih vrsta ili listi vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, bez dozvole organa uprave ili protivno uslovima datim u dozvoli (član 10 stav 1);
- 7) vrši uzgoj u zatvorenom sistemu strane vrste koja nije navedena na listi dozvoljenih stranih vrsta ili listi vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, bez dozvole organa uprave (član 11 stav 1).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500 eura do 4.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 6 i 7 ovog člana, kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 250 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 5,6 i 7 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 1.000 eura do 12.000 eura.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Podzakonski akti

Član 34

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Lista dozvoljenih stranih vrsta i Lista invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji donijeće se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Donošenje Akcionog plana

Član 35

Akcionni plan iz člana 19 ovog zakona donijeće se najkasnije u roku od 3 godine od dana donošenja liste invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji.

Plan upravljanja iz člana 20 ovog zakona donosi se u roku od 18 mjeseci od dana donošenja liste invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji.

Obrazovanje Savjeta za procjenu invazivnosti strane vrste

Član 36

Savjet iz člana 14 ovog zakona obrazovaće se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Započeti postupci

Član 37

Postupci koji su započeti do stupanja na snagu ovog zakona koji se odnose na strane vrste, okončaće se po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Početak primjene

Član 38

Odredbe člana 7 stav 5, člana 8 stav 11, člana 10 stav 10, člana 16 st. 5 i 7, člana 18 st. 2, 3 i 4 i člana 24 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja

Član 39

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važe odredbe čl. 77, 78 i 79 Zakona o zaštiti prirode ("Službeni list CG", broj 54/16).

Stupanje na snagu

Član 40

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od 1.marta 2021.godine.

- * U ovaj zakon prenesena je Uredba (EU) 1143/2014 Evropskog parlamenta i Vijeća od 22.10. 2014. godine o sprječavanju i upravljanju unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o stranim i invazivnim stranim vrstama sadržan je u odredbi člana 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je predviđeno da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Donošenje Zakona o stranim i invazivnim stranim vrstama predviđeno je u cilju stvaranja adekvatnog zakonskog mehanizma za upravljanje, sprječavanje unošenja i širenja stranih i invazivnih stranih vrsta koje mogu nanijeti štetu prirodnom ekosistemu u Crnoj Gori. Zakon o zaštiti prirode (Sl.list CG 54/16) je do sada je uređivao pitanje stranih (alohtonih) vrsta, ali kako je u Evropskoj Uniji 22.10. 2014. usvojena Uredba (EU) 1143/2014 Evropskog parlamenta i Vijeća od godine o sprječavanju i upravljanju unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta koja je u zakonodavnom smislu donijela složen sistem upravljana, kontrole sprječavanja unošenja i širenja stranih i invazivnih stranih vrsta, ukazala se potreba donošenja posebnog zakona koji će na adekvatan način urediti sistem u Crnoj Gori i na taj način ostvariti preduslov usklađivanja sa evropskom praksom.

Takođe, Nacionalnom strategijom za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s akcionim planom za period 2016-2020 predviđeno je mjerom 167. donošenje odgovarajućih zakonskih odredbi u skladu sa navedenom Regulativom (EU) 1143/2014 (Invazivne vrste).

Posmatrano na globalnom nivou, biološke invazije se poslije gubitka staništa smatraju za glavni uzrok gubitka diverziteta vrsta. Priroda predstavlja temeljnu vrijednost Crne Gore i jedan je od najvažnijih resursa za dalji razvoj, pa je s tim u vezi neophodno sačuvati i unaprijediti postojeći nivo biološke raznovrsnosti. Invazivne vrste predstavljaju značajnu prijetnju narušavanju prirodne ravnoteže u ekosistemima gdje se unesu i sa tim u vezi posljedice njihove pojave po biodiverzitet može biti dugoročan i veliki. Uticaj invazivnih vrsta najčešće se ogleda u narušavanju prirodne ravnoteže u ekosistemima u koje dospijevaju , što dovodi nerijetko do redukcije biodiverziteta a nerijetko štete i redukuju ekonomske dobiti, redukcijom vrijednosti zemljišta ili voda , a mogu uticati i na zdravlje ljudi putem prenosa bolesti, izazivanja alergijskih reakcija, toksičnih plodova itd. Djelovanje u smislu upravljanja stranim vrstama kao i preduzimanje mjera protiv širenja invazivnih stranih vrsta zahtjeva usaglašene i zajedničke aktivnosti ne samo na nacionalnom već i regionalnom, evropskom i globalnom nivou.

Predloženim Zakonom o stranim i invazivnim stranim vrstama ostvariće se sveobuhvatna zaštita prirode kroz primjenu funkcionalnih mehanizama i mjera zaštite za upravljanje, sprječavanje unošenja i širenja stranih i invazivnih stranih vrsta koje mogu nanijeti štetu prirodnom ekosistemu u Crnoj Gori.

III. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM UGOVORIMA

U cilju postepene harmonizacije u oblasti zaštite prirode sa legislativom Evropske Unije, kako bi se ispunili prioriteti u okviru procesa stabilizacije i pridruživanja i Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s akcionim planom za period 2016-2020, i približili standardima koji se primjenjuju u EU, pristupilo se pripremi Zakona o stranim i invazivnim stranim vrstama u cilju stvaranja mehanizama za adekvatnu transpoziciju i primjenu Uredbe (EU) 1143/2014 Evropskog parlamenta i Vijeća od 22.10. 2014. godine o sprječavanju i upravljanju unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta.

-
-
-
-
-
-
-
-
-

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Predmet ovog zakona je sprječavanje unošenja i širenja, kao i upravljanje stranim i invazivnim stranim vrstama biljaka životinja i gljiva, kako bi se spriječio, ublažio i sveo na najmanju moguću mjeru štetan uticaj, njihovog namjernog i nenamjernog unošenja i širenja, na biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi. Invazivna strana vrsta je strana vrsta za koju je utvrđeno da njeno unošenje ili širenje ugrožava ili štetno utiče na biodiverzitet i povezane usluge ekosistema.

Ovim zakonom je definisano postupanje sa stranim vrstama na način da je zabranjeno njihovo unošenje, uzgoj i stavljanje na tržište u prirodu i/ili ekosisteme u kojima prirodno nijesu nastanjene.

Izuzeci su predviđeni u slučaju da se radi o vrstama koje budu na Listi dozvoljenih stranih vrsta koja će se donijeti na osnovu ovog zakona I uz odgovarajuću dozvolu koju izdaje organ uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine tj. Agencija za zaštitu prirode i životne sredine pod uslovom da ne predstavljaju opasnost za biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi, uzimajući u obzir i mogući štetni uticaj na životnu sredinu kao značajan pogoršavajući faktor.

Zakonom je dalje definisano da se invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji ne smiju namjerno: unositi na područje Crne Gore, uključujući tranzit pod carinskim nadzorom; držati, uključujući i držanje u zatvorenom sistemu; uzgajati i/ili razmnožavati, uključujući i uzgoj u zatvorenom sistemu; stavlјati na tržište Crne Gore; prevoziti u/iz Crne Gore osim ako je riječ o prevozu vrste u objekte za iskorjenjivanje; upotreblјavati ili razmjenјivati i puštati u prirodu.

Izuzetno od navedenih zabrana, vlasnicima životinja koje se ne drže u komercijalne svrhe, a spadaju u invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji i vlasnicima komercijalnih zaliha primjeraka invazivnih stranih vrsta, nabavlјenih prije njihovog uvrštavanja na listu vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, dopušten je pod posebnim uslovima prelazni rok u odnosu na date zabrane. Ovim članom je definisano donošenje Liste invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji.

Dalje, izuzetno od navedenih zabrana za invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji omogućeno je korišćenje invazivnih stranih vrsta u svrhu istraživanja ex situ očuvanja i proizvodnje medicinskih proizvoda na osnovu dozvole organa uprave pod uslovima određenim zakonom ili u slučaju dokazanog preovladavajućeg javnog interesa, uključujući interese socijalne ili ekonomske prirode, shodno proceduri propisane zakonom.

U slučaju vrste koja nije navedena na listi dozvoljenih stranih vrsta ili listi vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, njeno stavlјanje na tržište, unošenje i uzgoj može se vršiti uz dozvolu Agencije za zaštitu prirode i životne sredine, koja se izdaje na bazi Izvještaja o postojanju ekološkog rizika koji izrađuje Savjet za procjenu invazivnosti vrste, sa predlogom o potrebi izrade procjene rizika invazivnosti strane vrste.

Naime, ovim zakonom je predviđeno da se, u cilju davanja stručnih mišljenja za postupanje sa stranim i invazivnim stranim vrstama u skladu sa ovim zakonom, obrazuje Savjet za procjenu invazivnosti strane vrste, kao stručno i savjetodavno tijelo. Savjet obrazuje ministarstvo nadležno za poslove zaštite životne sredine na period od pet godina i čine ga stručna lica za pojedine taksonomske grupe stranih i invazivnih stranih vrsta, koja imaju završen najmanje VII-1 nivo nacionalnog okvira kvalifikacija i najmanje pet godina radnog iskustva u struci. Aktom o osnivanju Savjeta utvrdiće se bliži sastav, broj članova, troškovi i način rada i donošenja odluka i druga pitanja od značaja za rad Savjeta.

Izuzetno ako je izdavanje dozvole za unošenje strane vrste i dozvole za uzgoj strane vrste u zatvorenom sistemu za korišćenje u poljoprivredi, šumarstvu, lovstvu, zdravstvenoj zaštiti bilja propisano posebnim propisom, to odobrenje izdaje organ državne uprave nadležan za poslove poljoprivrede, šumarstva, lovstva, zdravstvene zaštite bilja, veterinarstva, sjemena i sadnog materijala, uz predhodnu saglasnost organa uprave.

Ukoliko se, u slučaju vrsta koja nije navedena na listi dozvoljenih stranih vrsta ili listi vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, u postupku izdavanja dozvola njihovo stavlјanje na tržište, unošenje i uzgoj ocijeni da postoji ekološki rizik pristupa se procjeni rizika invazivnosti strane vrste. Navedenu, procjenu rizika izrađuje Komisija za procjenu rizika, koju obrazuje organ uprave. Organ uprave na bazi procjene rizika i uzimajući u obzir mišljenje javnosti i Savjeta izdaje dozvolu ili odbija zahtjev za izdavanje dozvole ako utvrdi da postoji ekološki rizik od invazivnosti strane vrste.

Ako organ uprave na osnovu dostupnih naučnih dokaza, utvrdi pojavu strane vrste koja do tada nije zabilježena na području ili dijelu područja Crne Gore, a za koju nije moguće isključiti postojanje ekološkog rizika, dužan je da u roku od 5 dana od dana saznanja obavijesti Savjet radi utvrđivanja hitnih mjera postupanja u cilju brzog iskorjenjivanja, kontrole daljnjeg širenja, sprječavanja unošenja na područje Crne Gore odnosno ekosisteme u kojima ona prirodno nije nastanjena. Uvođenje hitnih mjera postupanja radi sprječavanja unošenja ili širenja invazivne strane vrste utvrđuje Vlada, a organ uprave je obavezan sprovesti procjenu rizika invazivnosti strane vrste.

U cilju sprečavanja širenja invazivnih stranih vrsta organ uprave uspostavlja i vodi sistem za dojavu i praćenje stranih i invazivnih stranih vrsta koji je sastavni dio baze podataka o stranim i invazivnim stranim vrstama. Ovaj mehanizam funkcioniše na način da je fizičko ili pravno lice koje zbog prirode svog posla ili drugih razloga uoči pojavu invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, dužno da o tome odmah obavijesti nadležne inspekcije. Nakon otkrivanja invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji organ uprave određuje mjere za iskorjenjivanje te vrste u ranoj fazi invazije i način primjene mjera, u roku od tri mjeseca od dana obavještenja o ranom otkrivanju.

Troškove uklanjanja snosi fizičko ili pravno lice koje je prouzrokovalo širenje invazivne strane vrste, odnosno u slučaju kada nije moguće utvrditi fizičko ili pravno lice ili kada se radi o spontanom širenju populacije invazivne strane vrste, troškovi uklanjanja padaju na teret budžeta. Mjere iskorjenjivanja predviđeno je da sprovodi ovlašćeno pravno lice koje ispunjava uslove u pogledu kadra i opreme.

Dalje zakonom je propisano da u cilju kontrole puteva nenamjernog unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta organ uprave priprema Akcioni plan, uz prethodno mišljenje Savjeta, organa uprave nadležnih za poslove pomorstva, poljoprivrede, biljnog zdravstva, veterinarstva, šumarstva, lovstva i ribarstva. Akcioni plan naročito sadrži: analizu prioriternih puteva rizika nenamjernog unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta u ili unutar države; mjere koje treba sprovoditi u cilju sprječavanja unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta; dinamiku i subjekte zadužene za realizaciju pojedinih mjera iz plana; vremenske rokove za sprovođenje mjera, primjere dobre prakse koji se odnose na kontrolu prioriternih puteva rizika i sprječavanje nenamjernog unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta u ili unutar države; dugoročne ciljeve i indikatore praćenja i uspješnost realizacije akcionog plana.

Takođe, u cilju adekvatnog upravljanja invazivnim stranim vrstama koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji i za koje je utvrđeno da su široko rasprostranjene na području Crne Gore, Ministarstvo donosi Plan upravljanja široko rasprostranjenim invazivnim stranim vrstama. Plan upravljanja priprema organ uprave, uz prethodno pribavljena mišljenja Savjeta, organa uprave nadležnih za poslove pomorstva, poljoprivrede, biljnog zdravstva, veterinarstva, šumarstva, lovstva i ribarstva.

U cilju obnove oštećenog, ugroženog ili uništenog ekosistema od invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost Crnoj Gori i/ili u Evropskoj Uniji propisano je da se preduzimaju se mjere obnove ekosistema. Mjere obnove ekosistema utvrđuje organ uprave, uz prethodno pribavljeno mišljenje Savjeta, organa uprave nadležnih za poslove pomorstva, poljoprivrede, biljnog zdravstva, veterinarstva, šumarstva, lovstva i ribarstva. Troškove

sprovedenja mjera snosi fizičko ili pravno lice čijim korišćenjem invazivne strane vrste je došlo do oštećenja ekosistema, odnosno u slučaju kada fizičko ili pravno lice nije moguće utvrditi, troškovi uklanjanja padaju na teret budžeta.

U cilju adekvatnog uspostavljanja sistema praćenja predviđeno je da se praćenje stanja invazivnih stranih vrsta u životnoj sredini koje su zabranjene ili koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji radi sprječavanja njihovog širenja, vrši na osnovu godišnjeg plana monitoringa invazivnih stranih vrsta koji donosi Vlada. Za pojedine poslove iz plana monitoringa organ uprave može angažovati pravna i fizička lica koja ispunjavaju uslove u pogledu kadra i opreme za vršenje poslova monitoringa biodiverziteta, u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje zaštita prirode.

Organ uprave takođe, uspostavlja i vodi bazu podataka o stranim i invazivnim stranim vrstama u Crnoj Gori, koja će sadržati podatke o: prisutnosti i rasprostranjenosti stranih i invazivnih stranih vrsta u kartografskom (gis) obliku, procjeni rizika invazivnosti strane vrste, putevima unošenja, mjerama upravljanja i iskorjenjivanja vrsta i pojavi novih stranih i invazivnih stranih vrsta.

Organ uprave na osnovu podataka prikupljenih sprovođenjem plana monitoringa i drugih podataka sačinjava svake šeste godine Izvještaj o invazivnim stranim vrstama, koji će se nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji dostavljati Evropskoj komisiji.

Ukoliko postoji mogućnost prekograničnog uticaja od invazivnih stranih vrsta, propisano je da organ uprave saraduje sa nadležnim organima država iz regiona po pitanjima sprječavanja unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta, kao i upravljanju njima, u skladu sa potvrđenim međunarodnim sporazumima.

Ovim zakonom je uređeno postupanje nadležnih organa prilikom unošenja invazivnih stranih vrsta na teritoriju Crne Gore. Tako je propisano da, radi sprječavanja namjernog unošenja invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji carinski organ, prilikom službenih kontrola pri unošenju, provjerava da li je ista invazivna strana vrsta ili sadrži invazivne strane vrste, sa liste vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji. Ako carinski organ prilikom vršenja kontrole utvrdi da se radi o stranim ili invazivnim stranim vrstama provjerava da li se unošenje tih vrsta vrši uz potrebnu dokumentaciju i obavještava graničnog veterinarskog inspektora odnosno graničnog fitosanitarnog inspektora.

Ako se na osnovu kontrole utvrdi da vlasnik/uvoznik ne posjeduje propisanu dokumentaciju, granični veterinarski inspektor odnosno granični fitosanitarni inspektor donosi rješenje o vraćanju ili uništenju te vrste, u skladu sa posebnim propisom, dok će carinski organ privremeno oduzeti invazivne strane vrste, do donošenja odluke.

Troškove provjere, privremenog smještaja, uništenja i/ili vraćanja vrste dužno je podmiriti lice od kojeg je oduzeta s tim što lice koje unosi robu u Crnu Goru ili vlasnik robe odmah, a najkasnije u roku od osam dana od dana dostavljanja odluke o vraćanju ili uništenju, a u protivnom će se ti troškovi naplatiti prisilno.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo i drugi nadležni organi državne uprave, u skladu sa zakonom. Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši organ uprave nadležan za inspeksijske poslove preko nadležnih inspekcija, dok inspeksijski nadzor nad invazivnim stranim vrstama koje se unose u morsku sredinu putem balastnih

tankova na brodovima vrše inspektori sigurnosti plovidbe, u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje zaštita mora od zagađivanja sa plovnih objekata. Takođe su propisana ovlašćenja, kao i prava i obaveze ekološkog inspektora, kao i carinskog organa.

U dijelu kaznene odredbe, propisane su novčane kazne za pravno lice, odgovorno lice u pravnom licu, preduzetnika, kao i za fizičko lice.

U završnim odredbama utvrđeno je da će se podzakonski propisi za sprovođenje ovog zakona donijeti u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona. Takođe su propisani rokovi za donošenje akcionog plana i plana upravljanja, kao i rok za obrazovanje Savjeta za procjenu invazivnosti strane vrste. Lista dozvoljenih stranih vrsta i Lista invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji donijeće se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE OVOG ZAKONA

Za sprovođenje ovog Zakona, nije potrebno obezbijediti sredstva iz budžeta Crne Gore za 2019 i 2020.godinu, jer je istim propisano da primjena počinje od 1.marta 2021.godine.

Početak primjene zakona potrebno je obezbijediti sredstva iz budžeta Crne Gore za naknade za rad članova Savjeta za procjenu invazivnosti strane vrste radi utvrđivanja hitnih mjera postupanja brzog iskorjenjivanja, kontrole daljnjeg širenja, sprječavanja unošenja na područje Crne Gore, za donošenje akcionog plana za nenamjerno unošenje i širenje invazivnih stranih vrsta, za donošenje plana upravljanja široko rasprostranjenim invazivnim stranim vrstama. Takođe je na godišnjem nivou iz budžeta Crne Gore potrebno obezbijediti sredstva za sprovođenje praćenja stanja invazivnih stranih vrsta (plan monitoringa). U slučaju da dođe do oštećenja ekosistema usljed širenja invazivne strane vrste, kada nije moguće utvrditi pravno ili fizičko lice koje je prouzrokovalo širenje te vrste, troškove sprovođenja hitnih mjera i mjera iskorjenjivanja padaju na teret budžeta. Procjena fiskalnog uticaja je data u Izvještaju o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa - RIA obrazac, u poglavlju Procjena fiskalnog uticaja.